

Stiftelsen Allmänna Barnhuset

GEN PÅ RUMPAN AV MIN EGEN PAPPA. EN OROLIG UPPVÄXT MED MÅNGA FULA
ORD, SKRIK OCH BRÅK OCH HOT. JAG TYCKER ATT DET BORDE FINNAS LÄTTARE
TILLGÄNGLIGHET TILL PLATSER DÄR MAN KAN PRATA ANONYMT UTAN ATT FÖR-
ÄLDRAR VET. TEX. OM SJÄLVSKADA, ÅTSTÖRNINGAR ETC. JAG SÖKTE ALDRIG
HJÄLP, FÖR ANLEDNINGEN ATT JAG MÅDDE DÅLIGT VAR PÅ GRUND AV MINA
FÖRÄLDRAR VAR DEPRIMERADE OCH ATT JAG TRODDE ATT MIN MAMMA SKULLE
TA SITT LIV, OCH DÄRFÖR VILLE JAG INTE ATT DE SKULLE VETA FÖR DÅ SKULLE DE
MÅ ÄNNU SÄMRE, OCH DÅ SKULLE JAG, OCH SÅ BLIR DET OND SPIRAL. VÄLDIG
LIKNAVDE SAK HAR HÄNT MINA KOMPISAR OCH DÄRFÖR HAR DE INTE HELLET
SÖKT HJÄLP NÄR DE BEHÖVT DET. JAG HAR BEVITTNAT NÄR MIN MAMMA BLIVIT
MISSHANDLAD OCH KONSUMERAT NARKOTIKA ETT FLERTAL GÅNGER. JAG TYCK-
ER INTE ATT POLISEN OCH SOCIALA GJÖRDE TILLRÄCKLIGT ÅT MIN SITUATION.

Våldsutsatthet bland barn till föräldrar med svårigheter

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Barnrättsdagarna 2024-04-09

Carolina Jernbro

Docent i folkhälsovetenskap, bitr. föreståndare
CBU, Karlstads universitet; sakkunnig
Stiftelsen Allmänna Barnhuset

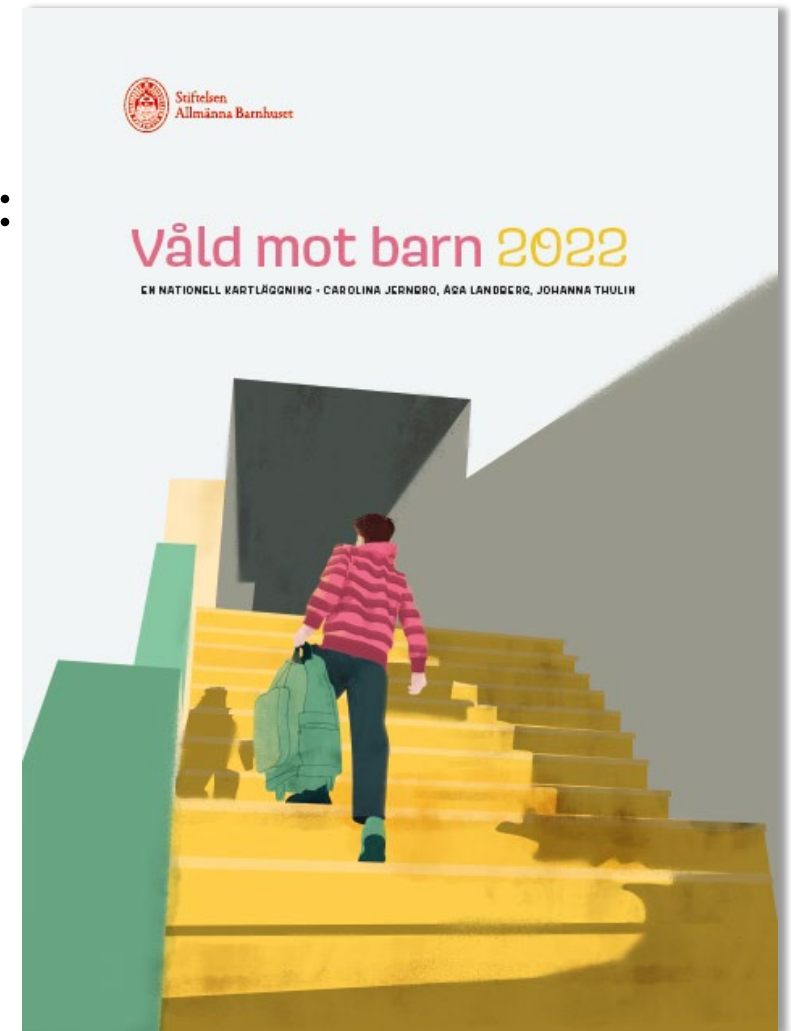
Barn har rättigheter - dessa måste förverkligas

- Alla barn är lika mycket värda. Inget barn får bli diskriminerat (Artikel 2)
- Barnets bästa ska alltid komma i första rummet vid åtgärder som rör barnet (Artikel 3)
- Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt (Artikel 6)
- Barnet har rätt att uttrycka sina åsikter och få de frågor som rör honom/henne beaktade (Artikel 12)
- Varje barn har rätt att skyddas mot fysisk och psykisk misshandel, sexuella övergrepp och försummelse av föräldrar eller annan vårdnadshavare samt att staterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att skydda barn från dessa övergrepp (Artikel 19)
- Barnet har rätt till fysisk och psykisk rehabilitering samt social återanpassning om barnet utsatts för någon form av misshandel (Artikel 39)

Våld mot barn-studien

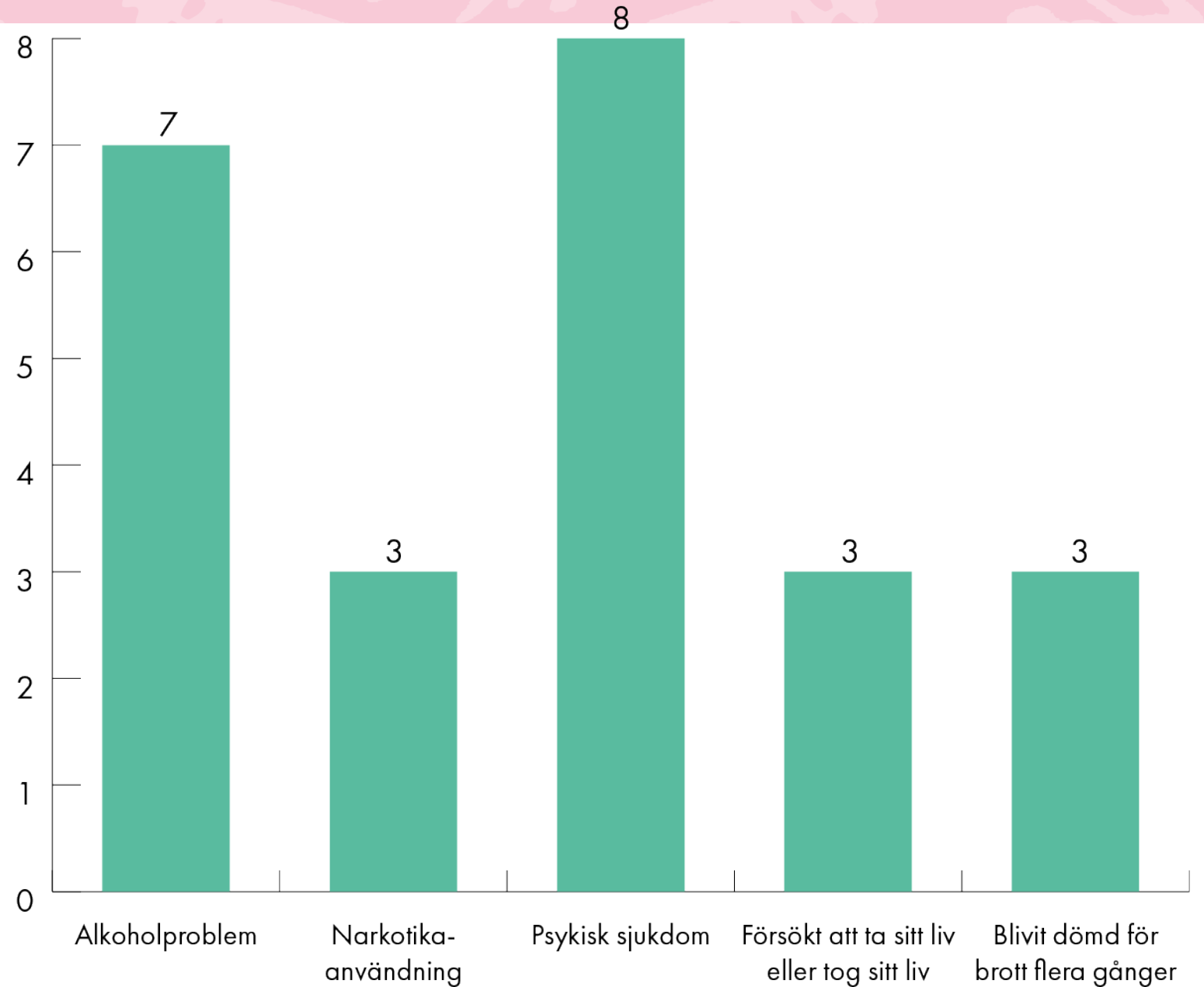
- 5820 elever i årskurs 9 från 149 skolor svarade på frågor om sju former av våld (ur ett livstidsperspektiv):
 - fysiskt våld från vuxen
 - psykiskt våld från vuxen
 - försummelse
 - våld mellan vuxna i familjen
 - sexuella övergrepp
 - mobbning
 - våld i egen parrelation
- Frågor om eleven växt upp med vuxna i hemmet med alkoholproblem, som använt narkotika, som har en psykisk sjukdom, som försökt ta sitt liv/tagit sitt liv, eller varit dömd för brott flera gånger

Hur många lever
med föräldrar
med svårigheter?

Totalt 16 %

Faktorer som samverkar med svårigheter hos vuxna i familjen

- **Familjens ekonomi** – Mer än tre gånger vanligare med svårigheter hos vuxna i familjen när familjen inte har råd att köpa det de behöver i jämförelse med dem som har god ekonomi (54 % vs 15 %).
- **Boende och umgänge** – Ungefär fyra gånger vanligare med svårigheter hos vuxna bland elever som bodde huvudsakligen med en förälder i jämförelse med dem som bodde med båda (40 % vs 11 %).
- **Funktionsnedsättning hos barnet** - Mer än var tredje elev (34 %) med en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning hade levt med vuxna med svårigheter, i jämförelse med åtta procent bland de elever som uppgav att de inte hade någon funktionsnedsättning.

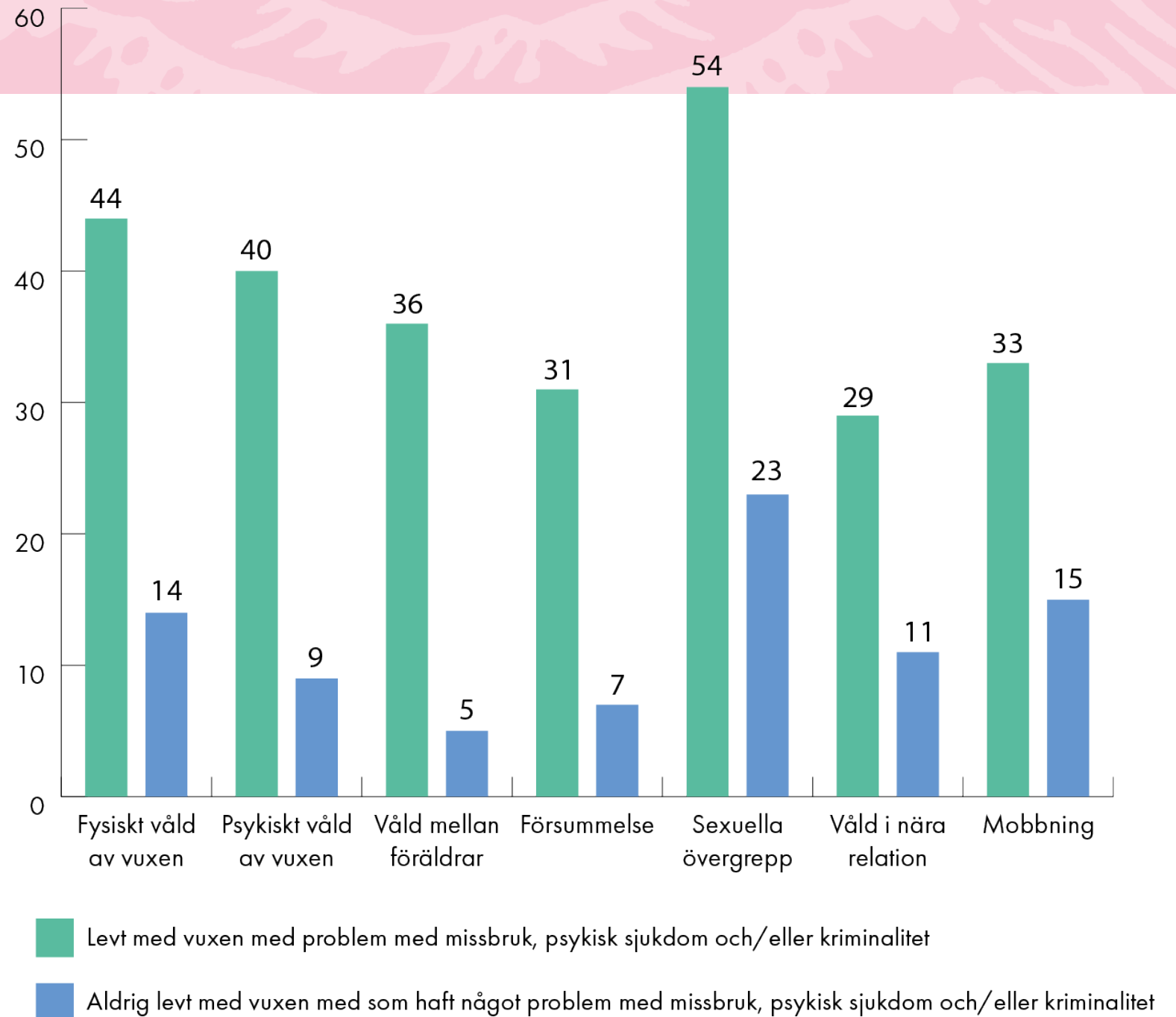

Hur många barn till föräldrar med svårigheter har utsatts för våld?

- **85 %** var utsatta för minst någon form av våld av vuxna och eller jämnåriga.
- **75 %** var utsatta för våld där vuxna varit förövare.
 - Det vanligaste var att en förälder var förövare.
 - **64 %** utsatta av föräldrar, i jämförelse med 20 % bland andra barn.
- **65 %** var utsatta för våld av jämnåriga.
- **47 %** var utsatta för tre eller fler former av våld (multiutsatta), till skillnad från 8 % bland andra barn.

Mer utsatta för alla former av våld

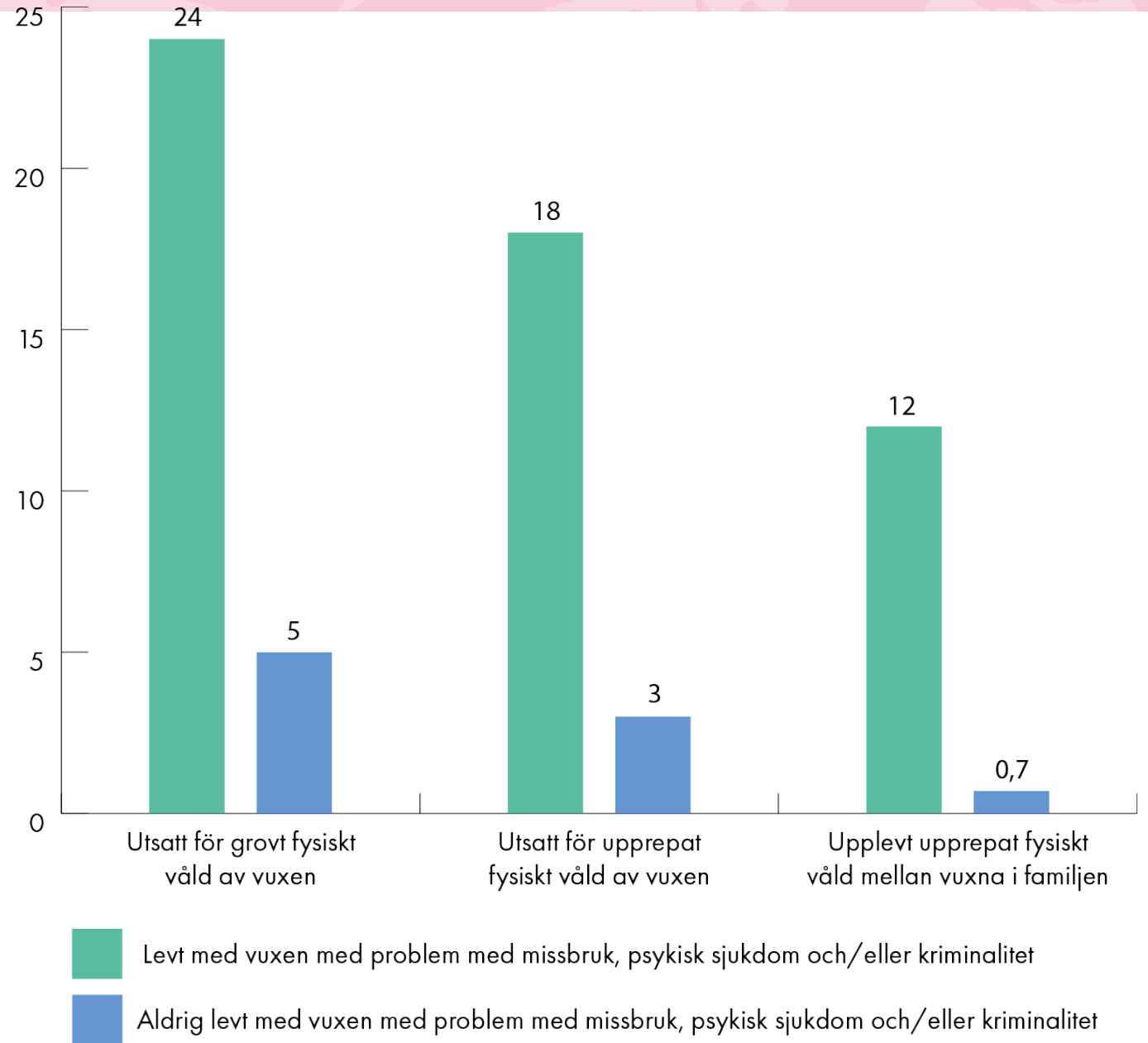

Jag har helt enkelt blivit och är psykiskt och lite fysiskt misshandlad av min pappa och min styvmamma som är beroende av alkohol och har ett missbruk. Styvmamman tros också att ha tagit droger. Vanligt att de har varit väldigt fulla runt om mig och snackat skit om min mamma.

Mer utsatta för allvarligt och upprepat våld

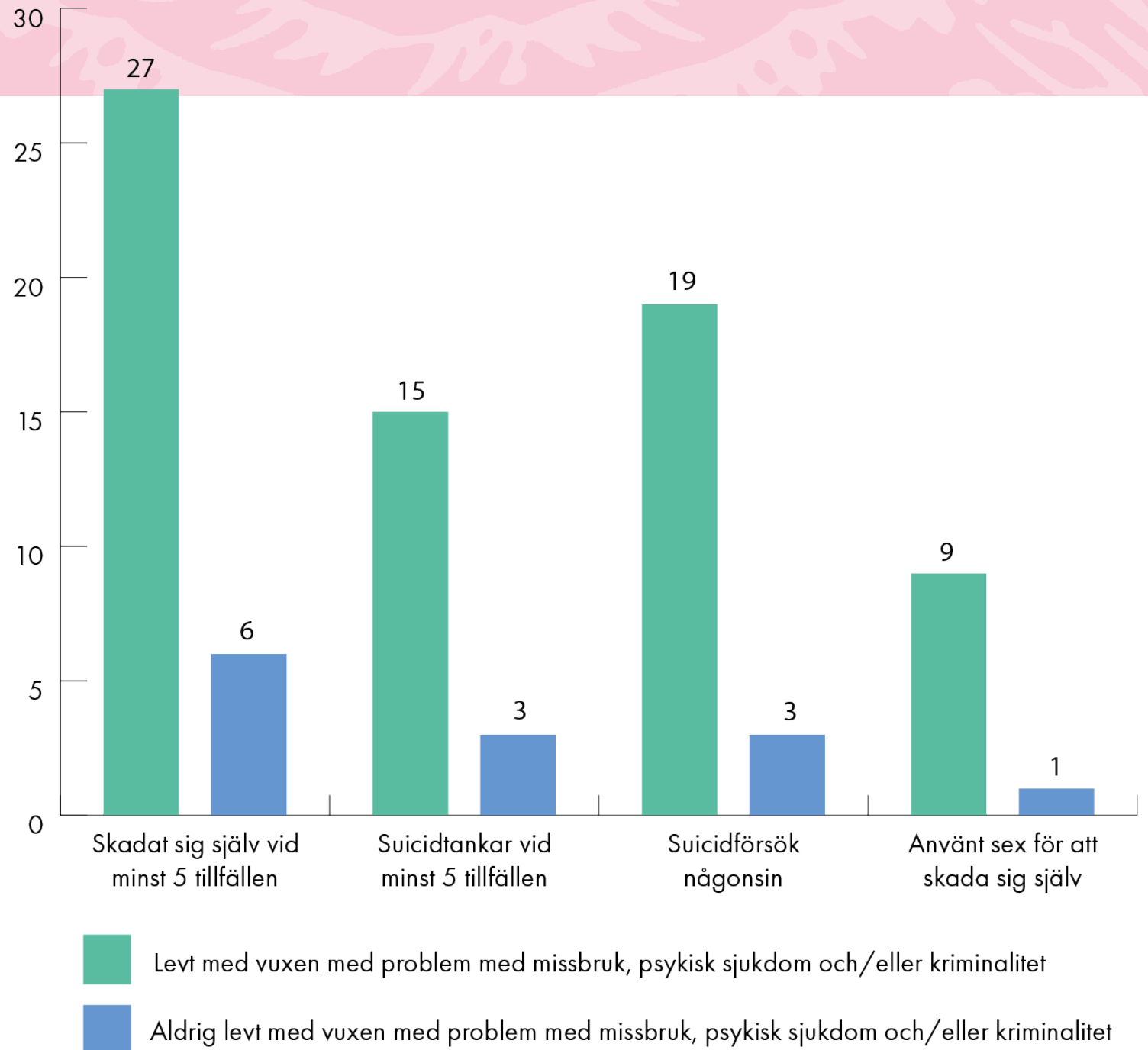

Inget barn borde behöva växa upp i ett hem av avsky och bråk. Man mår inte bra av det i långa loppet. Skaffa inte barn om du är olycklig, det kommer inte göra något gott. Och om man nu väljer att skaffa barn så ska man inte ta ut sin ilska på det barnet. Det var inte barnet som valde att födas.

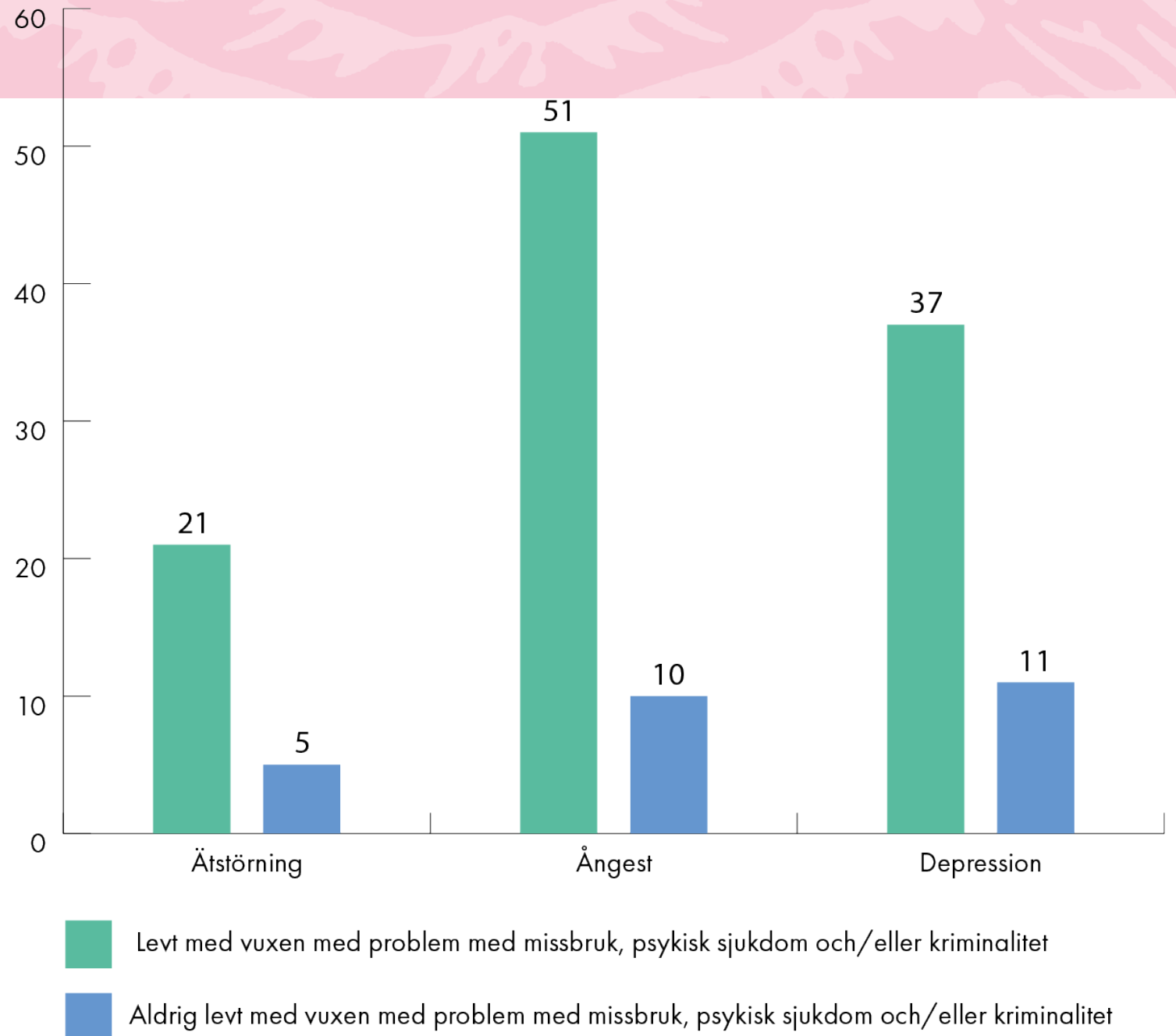
Hur mår barn som lever med vuxna med svårigheter?

Vanligare med självskadebeteende, suicidtankar och suicidförsök

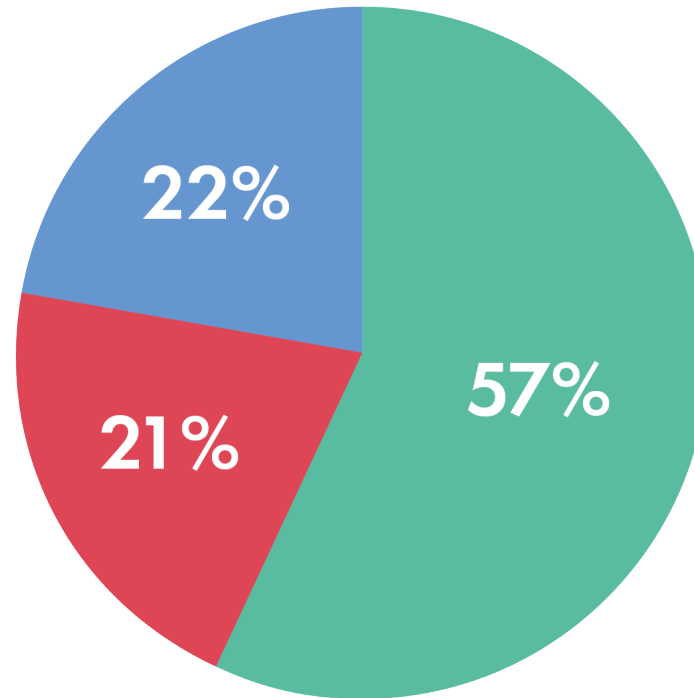
Vanligare med ätstörningar, ångest och depression

Avslöjande och stöd

- Mer än vart femte (22 %) hade ingen vuxen som de litade på och kunde prata med om sin situation
- Nästan var tredje elev som levt med vuxna med svårigheter hade aldrig berättat om våldsutsattheten för någon
- Drygt en femtedel behövde professionellt stöd men sökte inte

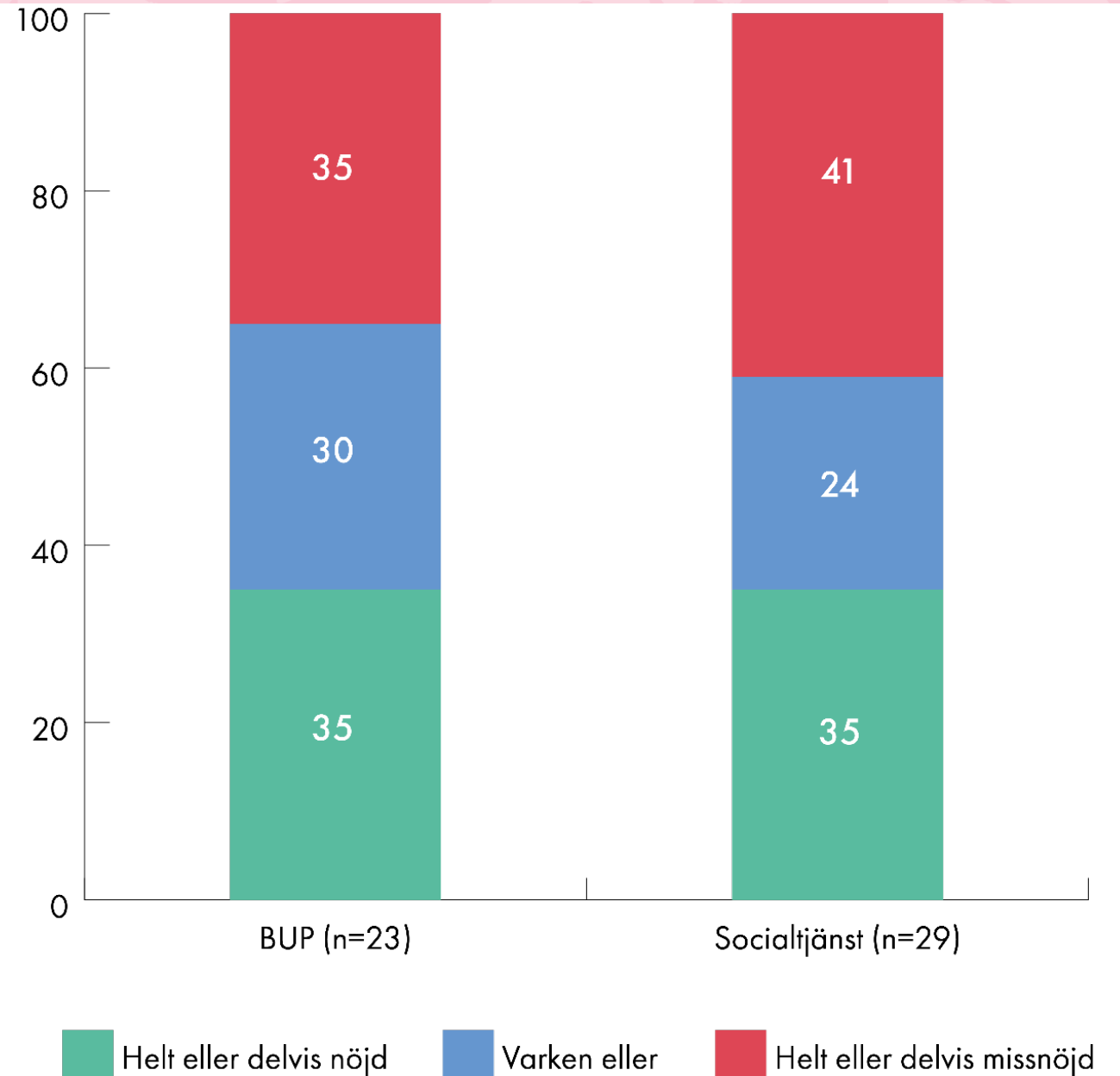
- Jag behövde ingen hjälp
- Jag behövde hjälp men sökte inte
- Jag har sökt hjälp (eller fått hjälp av någon annan att söka)

Jag tycker att det borde finnas lättare tillgänglighet till platser där man kan prata anonymt utan att föräldrar vet, t.ex. om självskada, ätstörningar etc. Jag sökte aldrig hjälp, för anledningen att jag mådde dåligt var på grund av mina föräldrar var deprimerade och att jag trodde att min mamma skulle ta sitt liv, och därför ville jag inte att de skulle veta för då skulle de må ännu sämre, och då skulle jag, och så blir det ond spiral. Väldigt liknande sak har hänt mina kompisar och därför har de inte heller sökt hjälp när de behövt det.

Inställning till stöd. Andel elever som är nöjda, missnöjda och varken eller

Hur kan vi förebygga?

Långsiktigt och tidigt förebyggande arbete

- Förebygga drogmissbruk, psykisk sjukdom, kriminalitet
- Tidig upptäckt och tidigt stöd (Mödrahälsovård, barnhälsovård, förskola, skola)

Hur kan vi hjälpa barn som har föräldrar med svårigheter?

Alla verksamheter involverade behöver ta reda på om det finns barn i familjen och agera på det sätt som behövs.

- Hälso- och sjukvården har ett lagstadgat ansvar att beakta barns behov av information, råd och stöd när de lever med vuxna med olika former av svårigheter.
- I socialtjänstlagen finns också en bestämmelse som tydliggör kommunernas ansvar för stöd till anhöriga, men inget riktat till barn som anhöriga.

Hur kan vi hjälpa barn som har föräldrar med svårigheter?

- Anmälningsskyldighet - Anmälan till socialnämnden ska göras genast när anmälningsskyldiga "får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa"
- Vilka är anmälningsskyldiga?

Alla myndigheter och befattningshavare som i sin verksamhet kommer i kontakt med barn och ungdomar och deras förhållanden på ett sådant sätt att de kan få indikationer om ett barn far illa. **DESSUTOM...**

Alla inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten, oberoende av om verksamheten riktar sig till barn eller inte, omfattas av anmälningsskyldigheten. Det har alltså ingen betydelse om verksamheten enbart riktar sig till vuxna

Hur kan vi hjälpa barn som har föräldrar med svårigheter?

- Personal som möter vuxna med svårigheter behöver erbjuda barnsamtal där fokus är att barnet får komma till tals och får möjlighet att uttrycka sina behov.
- Personal inom skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård behöver ställa rutinmässiga frågor om våld till alla barn, men särskilt till barn till föräldrar med svårigheter.

Hur kan vi hjälpa barn som har föräldrar med svårigheter?

- Viktigt med tidigt stöd för att förebygga framtida konsekvenser.
- Samverkan mellan skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård behöver stärkas för att säkerställa att inga barn i behov av information och stöd faller mellan stolarna.
- Det behövs mer lättillgängligt stöd riktat till både yngre och äldre barn till föräldrar med svårigheter, till exempel stöd och information via nätet.

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Tack för att ni lyssnat!

Välkommen till Stiftelsen Allmänna Barnhusets monter

För mer information:

allmannabarnhuset.se

carolina.jernbro@kau.se

AV MIN PAPPA OCH MIN STYVMAMMA SOM ÄR BEROENDE AV ALKOHOL OCH HAR
ETT MISSBRUK. STYVMAMMAN TROS OCKSÅ ATT HA TAGIT DROGER, VANLIGT ATT
DE HAR VARIT VÄLDIGTFULLA RUNT OM MIG OCH SNACKAT SKIT OM MIN MAMMA.
HAR SETT MIN PAPPA SKÄLLT UT MIN MAMMA ÄVEN BONUSMAMMA (NUMRANDE
FRU). SETT STEKPANNOR FLYGA OCH SMÅ PIKAR AV ATT MAN ÄR VÄRDELOS. FÅTT
SMEKNINGAR PÅ MIN KROPP SOM JAG UPPLEVDE STÖTANDE. ÄVEN BLIVIT SLÅ-
GEN PÅ RUMPAN AV MIN EGEN PAPPA. EN OROLIG UPPVÄXT MED MÅNGA FÖL-
ORD, SKRIK OCH BRÅK OCH HOT. JAG TYCKER ATT DET BORDE FINNAS LATTARE
TILLGÄNGLIGHET TILL PLATSER DÄR MAN KAN PRATA ANONYMT UTAN ATT FÖR-
ÄLDRAR VET. TEX. OM SJÄLVSKADA, ÅTSTÖRNINGAR ETC. JAG SÖKTE ALDRIG
HJÄLP FÖR ANLEDNINGEN ATT JAG MÅDDE DÅLIGT VAR PÅ GRUND AV MINA
FÖRÄLDRAR VAR DEPRIMERADE OCH ATT JAG TRODDE ATT MIN MAMMA SKULLE
TA SITT LIV, OCH DÄRFÖR VILLE JAG INTE ATT DE SKULLE VETA FÖR DÅ SKULLE
MÅ ÄNNU SÄMRE, OCH DÅ SKULLE JAG, OCH SÅ BLIR DET OND SPIRAL. VÄLDIG
LIKNAVDE SAK HAR HÄNT MINA KOMPISAR OCH DÄRFÖR HAR DE INTE HELLET
SÖKT HJÄLP NÄR DE BEHÖVT DET. JAG HAR BEVITTNAT NÄR MIN MAMMA BLIVIT
MISSHANDLAD OCH KONSUMERAT NARKOTIKA ETT FLERTAL GÅNGER. JAG TYCK-
ER INTE ATT POLISEN OCH SOCIALEN GJORDE TILLRÄCKLIGT ÅT MIN SITUATION.

Våldsutsatthet bland barn till föräldrar med svårigheter

Stiftelsen
Allmänna Barnhuset

Stiftelsen Allmänna Barnhuset